

PŘIJATÉ TEXTY

P10_TA(2025)0130

Zprávy o Černé Hoře za roky 2023 a 2024

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 18. června 2025 o zprávách Komise o Černé Hoře za roky 2023 a 2024 (2025/2020(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na Dohodu o stabilizaci a přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Republikou Černá Hora na straně druhé¹, jež vstoupila v platnost dne 1. května 2010,
- s ohledem na žádost Černé Hory o členství v Evropské unii ze dne 15. prosince 2008,
- s ohledem na stanovisko Komise ze dne 9. listopadu 2010 k žádosti Černé Hory o členství v Evropské unii (COM(2010)0670), na rozhodnutí Evropské rady z jednání ve dnech 16.-17. prosince 2010 o udělení statusu kandidátské země Černé Hoře a na rozhodnutí Evropské rady ze dne 29. června 2012 o zahájení přístupových jednání s Černou Horou,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1529 ze dne 15. září 2021, kterým se zřizuje Nástroj předvstupní pomoci (NPP III)²,
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1449 ze dne 14. května 2024 o zřízení nástroje pro reformy a růst pro země západního Balkánu³,

¹ Úř. věst. L 108, 29.4.2010, s. 3, ELI:
http://data.europa.eu/eli/agree_international/2010/224/oj.

² Úř. věst. L 330, 20.9.2021, s. 1, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj>.

³ Úř. věst. L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj>.

- s ohledem na závěry předsednictví Evropské rady ze zasedání v Soluni ve dnech 19.-20. června 2003,
- s ohledem na prohlášení ze summitu EU a zemí západního Balkánu, který se konal dne 17. května 2018 v Sofii, a na příložený „sofijský program priorit“,
- s ohledem na prohlášení ze summitů EU a zemí západního Balkánu, které se konaly dne 13. prosince 2023 v Bruselu a dne 18. prosince 2024 v Bruselu,
- s ohledem na berlínský proces zahájený dne 28. srpna 2014,
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 6. října 2020 nazvané „Hospodářský a investiční plán pro západní Balkán“ (COM(2020)0641),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 8. listopadu 2023 nazvané „Sdělení o politice rozšíření EU pro rok 2023“ (COM(2023)0690), doprovázené pracovním dokumentem útvarů Komise nazvaným „Zpráva o Černé Hoře za rok 2023“ (SWD(2023)0694),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 8. listopadu 2023 nazvané „Nový plán růstu pro západní Balkán“ (COM(2023)0691),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 20. března 2024 o předvstupních reformách a přezkumech předvstupní politiky (COM(2024)0146),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 24. července 2024 nazvané „Zpráva o právním státu 2024“ (COM(2024)0800), doprovázené pracovním dokumentem útvarů Komise nazvaným „Zpráva o právním státu 2024 – Stav právního státu v Evropské unii. Kapitola o stavu právního státu v Černé Hoře“ (SWD(2024)0829),
- s ohledem na sdělení Komise ze dne 30. října 2024 nazvané „Sdělení o politice rozšíření EU pro rok 2024“ (COM(2024)0690), doprovázené pracovním dokumentem útvarů Komise nazvaným „Zpráva o Černé Hoře za rok 2024“ (SWD(2024)0694),
- s ohledem na přehled a hodnocení programu hospodářských reforem Černé Hory ze strany Komise ze dne 31. května 2023 a 13. června 2024, na společné závěry hospodářského a finančního dialogu mezi EU a západním Balkánem a Tureckem, které přijala Rada dne 16. května 2023, a na společné závěry hospodářského a finančního dialogu mezi EU a partnery ze západního Balkánu, Tureckem, Gruzíí, Moldavskou republikou a Ukrajinou, které přijala Rada dne 14. května 2024,
- s ohledem na mezivládní konference mezi EU a Černou Horou o přistoupení této země k EU, které se konaly ve dnech 22. června

2021, 13. prosince 2021, 29. ledna 2024, 26. června 2024 a 16. prosince 2024,

- s ohledem na 11. zasedání Rady pro stabilizaci a přidružení EU-Černá Hora, které se konalo dne 14. července 2022,
 - s ohledem na prohlášení a doporučení přijatá na 22. schůzi Parlamentního výboru pro stabilizaci a přidružení EU-Černá hora, která se konala ve dnech 31. října a 1. listopadu 2024,
 - s ohledem na přistoupení Černé Hory k NATO dne 5. června 2017,
 - s ohledem na zvláštní zprávu Evropského účetního dvora č. 01/2022 ze dne 10. ledna 2022 nazvanou „Podpora EU určená na posilování právního státu na západním Balkáně: navzdory úsilí přetrvávají zásadní problémy“,
 - s ohledem na Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí (Istanbulská úmluva), kterou Černá Hora ratifikovala v roce 2013, a na doporučení Komise týkající se rovnosti žen a mužů a boje proti genderově podmíněnému násilí,
 - s ohledem na zprávu o světovém indexu svobody tisku, kterou každoročně vydává organizace Reportéři bez hranic,
 - s ohledem na údaje Úřadu OSN pro uprchlíky (UNHCR) o situaci uprchlíků na Ukrajině z dubna 2025,
 - s ohledem na své doporučení ze dne 23. listopadu 2022 Radě, Komisi a místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku týkající se nové strategie EU v oblasti rozšíření¹,
 - s ohledem na svá předchozí usnesení o Černé Hoře,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 29. února 2024 o prohloubení integrace EU s ohledem na budoucí rozšíření².
 - s ohledem na článek 55 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A10-0093/2025),
- A. vzhledem k tomu, že rozšíření je hlavním nástrojem zahraniční politiky EU a strategickou geopolitickou investicí do míru, stability, bezpečnosti a prosperity;
- B. vzhledem k tomu, že nová dynamika rozšiřování, kterou vyvolala měnící se geopolitická realita a žádosti několika zemí Východního

¹ Úř. věst. C 167, 11.5.2023, s. 105.

² Úř. věst. C, C/2024/6746, 26.11.2024, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/C/2024/6746/oj>.

partnerství o členství v EU, přiměla EU k tomu, aby urychlila opatření k dosažení dlouho očekávaných výsledků na západním Balkáně; vzhledem k tomu, že budoucnost zemí západního Balkánu leží v Evropské unii;

- C. vzhledem k tomu, že každá země je posuzována podle svých výsledků při plnění kodaňských kritérií, včetně důsledného dodržování zásad demokracie a právního státu, řádné veřejné správy a základních hodnot EU a souladu se zahraniční a bezpečnostní politikou EU; vzhledem k tomu, že harmonogram a pokrok v procesu přistoupení je určen prováděním nezbytných reforem v oblasti „základních zásad“;
- D. vzhledem k tomu, že Černá Hora postoupila v procesu přistoupení nejdále, jelikož otevřela všech 33 kapitol *acquis* EU a šest kapitol předběžně uzavřela a má významnou podporu veřejnosti;
- E. vzhledem k tomu, že EU je největším obchodním partnerem Černé Hory a největším investorem a poskytovatelem finanční pomoci v této zemi;
- F. vzhledem k tomu, že Černá Hora je vystavena zlovolnému zahraničnímu vlivu, dezinformačním kampaním a dalším formám vlivu, včetně vměšování se do voleb, strategií hybridní války a nevhodných investic ze strany subjektů mimo EU, zejména Ruska a Číny, které se snaží ovlivnit politickou, hospodářskou a strategickou trajektorii Černé Hory a ohrožují demokratické procesy a integritu sdělovacích prostředků, což maří vyhlídky země na přistoupení k EU;
- G. vzhledem k tomu, že dne 8. června 2024 se v Bělehradě konalo „všesrbské shromáždění“, kterého se pod heslem „Jeden národ, jedno shromáždění“ zúčastnili vysocí představitelé parlamentu;

Závazek v souvislosti s přistoupením k EU

1. uznává pevné odhodlání Černé Hory přistoupení k EU a potvrzuje svou plnou podporu budoucímu členství této země v EU; oceňuje vedoucí postavení Černé hory v regionu, pokud jde o proces přistoupení k EU, a naprostou podporu občanů této země a většiny politických aktérů, pokud jde o vstup do EU v roce 2028;
2. vítá pozitivní pokrok Černé Hory při zavádění reforem a opatření souvisejících s EU, který se opírá o náročný časový plán, a vyzývá ke společnému úsilí politických subjektů, občanské společnosti a občanů; oceňuje Černou Horu za splnění prozatímních kritérií týkajících se kapitoly 23 a 24, které i nadále určují tempo jednání, a za obdržení pozitivní zprávy o hodnocení plnění prozatímních kritérií; vítá uzavření dalších tří kapitol jednání, čímž se jejich celkový počet zvýšil na šest;

3. vybízí všechny politické činitele, aby se i nadále soustředili na integraci do EU a potřebné reformy; zdůrazňuje, že k tomu, aby bylo možné se v roce 2025 rychle a účinněji přesunout k uzavření dalších kapitol, tak aby byl splněn náročný harmonogram Černé Hory, je zapotřebí politická stabilita, odhodlání a konstruktivní angažovanost v úsilí o budování konsenzu napříč stranami; zdůrazňuje, že přijaté reformy musejí být prováděny účinně a důsledně, aby byl zajištěn skutečný pokrok a úplný soulad s právními předpisy EU; vyzývá k posílení fungování a koordinace činnosti mezi státními institucemi s cílem dosáhnout politické stability a zajistit další podstatný pokrok této země v klíčových reformách souvisejících s EU, zejména v oblasti volební reformy a reformy soudnictví a v oblasti boje proti organizované trestné činnosti a korupci;
4. zdůrazňuje, že pokud se hmatatelný pokrok dosažený některými zeměmi západního Balkánu nepromítne do jasného pokroku na jejich cestě do EU, hrozí, že bude negativně ovlivněna důvěryhodnost Evropské unie, včetně její politiky rozšíření jako celku;
5. vítá, že je politika Černé Hory neustále v souladu se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou EU (SZBP), včetně restriktivních opatření EU, mimo jiné s opatřeními přijatými v souvislosti s ruskou válečnou agresí proti Ukrajině a s opatřeními zaměřenými na boj proti kybernetickým útokům, a oceňuje, že podporuje mezinárodní řád založený na pravidlech na úrovni OSN; vyzývá Černou Horu, aby důrazněji prosazovala restriktivní opatření a zabránila jejich obcházení a aby zabavila majetek sankcionovaných subjektů; vyzývá všechny zástupce vlády, aby respektovali a prosazovali sladění SZBP a hodnot EU a zdrželi se veškeré činnosti, která by mohla ohrozit strategickou cestu Černé Hory k členství v EU a její svrchovanost; je v této souvislosti velmi znepokojen prohlášeními vysokých veřejných činitelů na podporu prezidenta Republiky srbské Milorada Dodika, který narušuje svrchovanost a územní celistvost Bosny a Hercegoviny; vyjadřuje politování nad účastí vysokých představitelů parlamentu z Černé Hory na „všesrbském shromáždění“ v Bělehradě a nad tím, že podpořili prohlášení přijaté při této příležitosti, které podkopává svrchovanost Černé Hory, Bosny a Hercegoviny a Kosova;
6. poukazuje na strategický význam členství Černé Hory v NATO a vítá její aktivní zapojení do misí a operací prováděných v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky EU, jako je operace námořních sil Evropské unie Atalanta, a zapojení do misí NATO a dalších mezinárodních a mnohostranných misí; vítá rozhodnutí Rady Černé Hory pro obranu a bezpečnost schválit účast svých ozbrojených sil ve vojenské pomocné misi EU na podporu Ukrajiny a při zajišťování pomoci a výcviku v oblasti bezpečnosti pro Ukrajinu v rámci NATO a vyzývá černohorský parlament, aby tato rozhodnutí přijal, čímž upevní závazek své země ke kolektivní bezpečnosti;

7. oceňuje Černou Horu za její humanitární a materiální podporu Ukrajině a za prodloužení mechanismu dočasné ochrany, který přiznává osobám prchajícím z Ukrajiny právo pobývat v Černé Hoře po dobu jednoho roku; připomíná, že Černá Hora patří k zemím západního Balkánu, které se ujaly největšího počtu ukrajinských uprchlíků, přičemž podle statistik Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) bylo v Černé Hoře k 31. lednu 2025 zaregistrováno více než 18 800 uprchlíků z Ukrajiny;
8. je stále vážně znepokojen zlovolným zahraničním vměšováním, pokusy o destabilizaci, kybernetickými útoky, hybridními hrozbami a dezinformačními kampaněmi, včetně pokusů o ovlivnění politických procesů a veřejného mínění, ze strany třetích zemí, které diskreditují EU a podkopávají pokrok, kterého Černá Hora na své cestě do EU dosáhla; naléhavě vyzývá Černou Horu, aby v užší spolupráci s EU a NATO a prostřednictvím hlubší regionální spolupráce mezi zeměmi západního Balkánu přijala příslušná protiopatření; konstatuje, že náboženské instituce mohou být využívány jako nástroj vnějšího vlivu, a odsuzuje veškeré nepatřičné zásahy srbské pravoslavné církve v tomto ohledu; opakuje, že je důležité budovat odolnost vůči zahraniční manipulaci s informacemi a zahraničnímu vměšováním, mimo jiné prostřednictvím většího dohledu nad mediálním prostředím, kampaní na zvyšování povědomí veřejnosti o dané problematice a programů mediální gramotnosti; doporučuje, aby Černá Hora zřídila zvláštní pracovní skupinu pro hybridní hrozby;
9. naléhavě vyzývá Komisi, Evropskou službu pro vnější činnost (ESVČ), delegaci EU v Černé Hoře a černoohorské orgány, aby rozšířily strategickou komunikaci s občany Černé Hory o výhodách procesu rozšíření a členství v EU i o konkrétních kritériích, která je třeba splnit, aby Černá Hora dosáhla souladu s požadavky EU; dále je naléhavě vyzývá, aby zlepšily viditelnost EU v této zemi, a to i pokud jde o projekty, které financuje; vyzývá k rozšíření monitorování ze strany pracovní skupiny StratCom s cílem zaměřit se na přeshraniční dezinformační hrozby vůči zemím západního Balkánu a jejich sousedům; vyzývá Komisi, aby dále podporovala úsilí ESVČ a pracovní skupiny pro západní Balkán o rozšíření jejich informační činnosti zvýšením viditelnosti v místních sdělovacích prostředcích, zveřejňováním zpráv o ověřování faktů a vytvořením partnerství s organizacemi občanské společnosti s cílem účinněji bojovat proti nepravdivým narativům;
10. vítá, že se černoohorský parlament opětovně zapojil do činnosti Parlamentního výboru pro stabilizaci a přidružení;

Demokracie a právní stát

11. uznává klíčovou úlohu černoohorského parlamentu v procesu přistoupení, zejména pokud jde o přijímání právních předpisů souvisejících s přistoupením, a v této souvislosti zdůrazňuje význam

parlamentní spolupráce; opakuje, že Evropský parlament je připraven využít své politické a technické zdroje k dosažení pokroku v reformním programu souvisejícím s EU, mimo jiné prostřednictvím činností na podporu demokracie; se znepokojením bere na vědomí opětovné napětí a etnickou polarizaci, které zpomalují reformní proces; vyzývá ke konstruktivnímu dialogu a budování konsensu napříč politickým spektrem, přičemž upřednostňuje kvalitu právních předpisů, a naléhavě požaduje nalezení řešení v rámci parlamentního dialogu; požaduje, aby politika identity neodváděla pozornost od agendy EU ani nevytvářela napětí ve vztazích se sousedními zeměmi, aby Černá Hora zůstala pevně na cestě do EU; vítá dohodu mezi černohorským předsedou vlády a vedoucími představiteli opozice, že požádají Benátskou komisi o stanovisko k ukončení mandátu soudkyně Ústavního soudu Dragany Đuranovićové a že se opozice vrátí do parlamentu;

12. vyjadřuje znepokojení nad pokusy o změnu zákona o černohorském občanství v černohorském parlamentu, které by mohly mít závažné a dlouhodobé důsledky pro rozhodovací procesy a identitu země, přičemž zdůrazňuje, že veškeré diskuse o politice identity se musí vést s maximální citlivostí, aby se zabránilo další polarizaci, a měly by směřovat k dosažení širokého společenského konsensu; vybízí černohorské orgány, aby s EU konzultovaly a koordinovaly veškeré případné změny zákona o občanství, a zdůrazňuje důležitost dosažení konsensu ve všech otázkách týkajících se této problematiky, která má zásadní význam pro identitu a nezávislost Černé Hory;
13. důrazně vyzývá černohorský parlament, aby od rané fáze legislativního procesu, zejména u klíčových právních předpisů reformního procesu souvisejícího s přistoupením k EU, pořádal inkluzivní a transparentní veřejné konzultace a pravidelně a smysluplně zapojoval občanskou společnost do rozhodování; vybízí černohorský parlamentní klub žen, aby vystupoval aktivněji;
14. vyzývá Černou Horu, aby plně sladila svůj volební právní rámec s normami EU, zejména pokud jde o harmonizaci volebních právních předpisů, omezení volebního práva a práva kandidovat ve volbách, transparentnost, mechanismy řešení sporů a dohled nad kampaní a sdělovacími prostředky, a aby provedla doporučení Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě;¹ naléhavě vyzývá Černou Horu, aby zvýšila transparentnost a kontrolu výdajů politických stran a zabránila zneužívání státních zdrojů tím, že uvede příslušné právní předpisy do souladu s normami EU a rovněž posílí prosazování pravidel financování třetími stranami a zpřísní sankce za jejich porušení; zdůrazňuje v této souvislosti úlohu Agentury pro předcházení korupci a vyzývá k posílení spolupráce mezi touto agenturou a finančními zpravodajskými orgány s cílem odhalovat zahraniční vliv v politických

¹ <https://www.osce.org/odihr/elections/montenegro>.

kampaních a předcházet mu; dále vyzývá Černou Horu, aby provedla doporučení Výboru OSN pro odstranění diskriminace žen (CEDAW) týkající se rovnosti žen a mužů na volebních sezonech;

15. znovu vyzývá černoorské orgány, aby v celé zemi pořádaly komunální volby v jeden den, jak je stanoveno v zákoně o místní samosprávě, a zvýšily tak efektivitu správy věcí veřejných, snížily politické napětí a posílily stabilitu a efektivitu obecních a státních institucí; připomíná, že budoucí vyplácení finančních prostředků v rámci Nástroje pro reformy a růst je podmíněno splněním této reformy v souladu se závazky Černé Hory v jejím reformním programu a tato reforma by měla být provedena přednostně; vítá skutečnost, že v roce 2022 se volby ve 14 obcích konaly ve stejný den; v této souvislosti vyzývá k vytvoření pevného legislativního rámce; je znepokojen pochybením při volebním procesu v obci Šavnik;
16. vyzývá černoorské orgány, aby přijaly zákon o správě věcí veřejných, který by měl umožnit zlepšení správního rámce a optimalizaci veřejné správy;
17. zdůrazňuje význam profesionální, transparentní a depolitizované státní služby založené na výsledcích; vyzývá Černou Horu, aby novelizovala a provedla příslušné právní předpisy s cílem vytvořit rámec pro profesionalizaci, optimalizaci a racionalizaci státní správy, včetně procesních záruk proti politicky motivovaným rozhodnutím o jmenování a odvolání a vysokých norem pro vedoucí pozice; vyjadřuje politování nad nedostatečným pokrokem při přijímání a účinném provádění těchto právních předpisů a zdůrazňuje, že nábor zaměstnanců do veřejných služeb tak může nadále podléhat politickému vlivu;
18. vítá zařazení Černé Hory do zprávy Komise o právním státu za rok 2024; se znepokojením bere na vědomí zjištěné nedostatky, včetně jmenování soudců a nezávislosti státního zastupitelství;
19. vítá pokrok, jehož bylo dosaženo v provádění hlavních reforem soudnictví, přijetí nového strategického rámce a dokončování dlouhodobě nevyřešeného jmenování soudců; vyzývá Černou Horu, aby obsadila zbývající vysoké soudní funkce;
20. naléhavě vyzývá Černou Horu, aby více sladila svůj právní rámec, včetně ústavy, zejména pokud jde o složení a rozhodovací proces Soudní rady, s právními předpisy a normami EU týkajícími se nezávislosti, odpovědnosti, nestrannosti, bezúhonnosti a profesionality v soudnictví, a aby dále depolitizovala proces jmenování do funkcí v zájmu podpory nezávislosti, provedla nesplněná mezinárodní doporučení a stanovila kritéria pro odchod soudců a státních zástupců do důchodu v souladu s evropskými normami a v plném souladu s ústavou; vyjadřuje politování nad

nahromaděnými nevyřízenými soudními případy a vyzývá Černou Horu, aby přijala opatření ke zkrácení délky soudních řízení, zejména v případech závažné a organizované trestné činnosti, zejména praní peněz; doporučuje, aby Černá Hora přijala změny ústavy v závěrečné fázi jednání o přistoupení země k EU;

21. bere na vědomí kroky přijaté v boji proti korupci, včetně nových zákonů a právních předpisů o ochraně oznamovatelů, vytvoření nové Národní rady pro boj proti korupci a nové protikorupční strategie na období 2024–2028; vybízí Černou Horu k dalšímu sladění s *acquis* EU a normami EU a k plnění doporučení Komise, Benátské komise a Skupiny států proti korupci (GRECO); vybízí černoohorské orgány, aby pokračovaly v řešení stávajících nedostatků při řešení případů organizovaného zločinu a při zajišťování a konfiskaci majetku pocházejícího z trestné činnosti;
22. naléhavě vyzývá Černou Horu, aby posílila svou reakci trestního soudnictví na korupci na vysoké úrovni, mimo jiné posílením účinného vymáhání stávajících trestních předpisů a ukládáním účinných a odrazujících sankcí, a aby vytvořila podmínky pro efektivní fungování soudních institucí a nezávislých orgánů zabývajících se korupcí bez politického vlivu;
23. bere na vědomí činnost Agentury pro předcházení korupci a žádá, aby jí byly poskytnuty dostatečné finanční prostředky a aby byla depolitizována; očekává, že agentura dosáhne hmatatelných výsledků a bude jednat neselektivním způsobem s cílem posílit svou integritu a autoritu při účinném výkonu svých pravomocí; vyzývá k posílení rámce pro předcházení korupci;
24. naléhavě vyzývá Černou Horu, aby uvedla své právní předpisy týkající se zbraní do souladu s právem EU a mezinárodními normami, zejména pokud jde o technické normy pro označování palných zbraní, postupy znehodnocování a předpisy pro poplašné a signalizační zbraně, a aby zavedla standardizovaný a účinný systém shromažďování údajů a podávání zpráv o palných zbraních; je zděšen tragickou masovou střelbou v Cetinje a vyjadřuje soustrast rodinám obětí; vyjadřuje znepokojení nad zneužíváním této tragédie k dezinformacím a etnické polarizaci; naléhavě vyzývá Černou Horu, aby posílila krizovou komunikaci s cílem bojovat proti dezinformacím a zajistit odpovědné zpravodajské pokrytí sdělovacími prostředky po násilných incidentech; požaduje systematická opatření v oblasti bezpečnosti, duševního zdraví a institucionální transparentnosti, jakož i v oblasti občanského vzdělávání a zvyšování povědomí veřejnosti, osvětových a vzdělávacích iniciativ týkajících se nebezpečí a rizik palných zbraní, a to v souladu s očekáváními a společenskými potřebami občanů;
25. vyzývá Černou Horu, aby urychleně plně sladila svou vízovou politiku s vízovou politikou EU, zejména pokud jde o země, které představují

pro EU riziko v oblasti nelegální migrace nebo bezpečnosti; vyjadřuje znepokojení nad tím, že v rozporu s očekáváním byly do bezvízového režimu přidány další dvě země a že držitelé ruských a běloruských pasů nadále využívají bezvízového režimu; konstatuje, že harmonizace vízové politiky je rovněž stanovena v reformním programu Černé Hory v rámci Nástroje pro reformy a růst;

26. vítá pokračující spolupráci Černé Hory s Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex), Europol, Eurojustem a Agenturou Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva (CEPOL) a poukazuje na význam této spolupráce v boji proti přeshraniční trestné činnosti, včetně obchodování se zbraněmi, drogami a lidmi, a v boji proti terorismu a extremismu; vítá skutečnost, že dne 1. července 2023 vstoupila v platnost aktualizovaná dohoda o operativní spolupráci v oblasti správy hranic s agenturou Frontex, a vybízí k další spolupráci mezi Černou Horou a agenturou Frontex s cílem posílit správu hranic, podpořit azylová řízení, bojovat proti převaděčství a zlepšit zpětné přebírání osob;

Základní svobody a lidská práva

27. vyjadřuje politování nad tím, že nejzranitelnější skupiny společnosti stále čelí diskriminaci; vyzývá Černou Horu, aby přijala nový antidiskriminační zákon a příslušné strategie prostřednictvím inkluzivního, transparentního a smysluplného procesu, do něhož budou aktivně zapojeny nejvíce postižené skupiny osob, a zlepšila tak přístup zranitelných skupin k právům; zdůrazňuje, že dodržování práv všech národnostních menšin je nedílnou součástí *acquis* EU; vyzývá k důslednějšímu provádění s cílem zajistit rovné zacházení se všemi etnickými, náboženskými, národnostními a sociálními skupinami, aby jim byla zaručena rovná práva a příležitost a aby se mohly plně podílet na společenském, politickém a hospodářském životě;
28. vítá multietnickou identitu Černé Hory a vyzývá k další podpoře a respektování jazyků, kulturního dědictví a tradic místních komunit a národnostních menšin, protože to úzce souvisí s evropskou perspektivou Černé Hory;
29. podtrhuje multietnickou identitu Boky Kotorské; zdůrazňuje, že evropská perspektiva Černé Hory je úzce spjata s ochranou menšin a jejich kulturního dědictví; vyzývá černohorské orgány, aby podporovaly multietnický charakter státu, včetně tradic a kulturního dědictví chorvatské komunity v Boce Kotorské;
30. vyjadřuje vážné znepokojení nad ohroženými památkami kulturního dědictví v Černé Hoře, jako je Boka Kotorská a Sveti Stefan; zdůrazňuje, že Sveti Stefan spolu s parkem Miločer byl v roce 2023 zařazen mezi „7 nejohroženějších lokalit kulturního dědictví v Evropě“;

31. vyzývá černoorské orgány, aby se zabývaly obtížnými životními podmínkami Romů v Černé Hoře a diskriminací, které čelí, a požaduje další opatření na podporu mezikulturního porozumění ve školách; vyzývá černoorské orgány, aby rovněž přijaly opatření ke zlepšení klimatu pro sociální začleňování LGBTI osob;
32. vítá, že Černá Hora sladila svůj legislativní a institucionální rámec s *acquis* EU a mezinárodními normami v oblasti lidských práv, pokud jde o dodržování Úmluvy OSN o právech dítěte a jejích opčních protokolů; naléhavě vyzývá orgány, aby odstranily nedostatky v provádění, zejména pokud jde o odpovědnost a monitorování;
33. vyzývá k účinnému uplatňování strategií na podporu dodržování práv osob se zdravotním postižením ve všech odvětvích a oblastech politiky;
34. odsuzuje veškeré nenávistné verbální projevy, včetně nenávistných verbálních projevů na internetu a genderově motivovaných nenávistných projevů, a trestné činy z nenávisti; vítá kriminalizaci rasismu a nenávistných verbálních projevů;
35. zdůrazňuje potřebu posílit institucionální mechanismy pro zajištění rovnosti žen a mužů a vyzývá černoorské orgány, aby řešily rozdíly v odměňování žen a mužů, zlepšily účast žen na rozhodování, a to jak ve veřejné sféře, zejména ve veřejné správě a v odvětví soudnictví a bezpečnosti, tak v podnikání, aby zajistily větší politickou účast žen, zavedly sestavování rozpočtu zohledňující rovnost žen a mužů, bojovaly proti genderovým stereotypům a posílily úsilí v boji proti diskriminaci žen, zejména ve venkovských oblastech; vítá nedávné úsilí zaměřené na posílení zastoupení žen v přírodních vědách, technologiích, inženýrství a matematice (STEM) a vybízí k dalšímu úsilí v technologických odvětvích;
36. je hluboce znepokojen vysokou mírou genderově podmíněného násilí, včetně domácího násilí a femicid; vyzývá Černou Horu, aby plně sladila své definice genderově podmíněného násilí a domácího násilí s Istanburskou úmluvou a s doporučeními mezinárodních orgánů a aby zřídila účinné mechanismy ochrany a prevence a podpůrná centra a zajistila účinná následná soudní opatření pro oběti domácího a sexuálního násilí, jakož i přísnější trestní politiku vůči pachatelům; vyzývá ke shromažďování rozčleněných údajů o genderově podmíněném násilí a genderových rozdílech s cílem zlepšit politické reakce;
37. vyjadřuje politování nad tím, že návrh zákona o právním uznání genderové identity nebyl v roce 2024 přijat, přestože se jedná o opatření v rámci programu přistoupení Černé Hory k EU; naléhavě vyzývá Černou Horu, aby tento zákon neprodleně přijala;
38. vítá nové právní předpisy Černé Hory o sdělovacích prostředcích a její strategii pro politiku v oblasti sdělovacích prostředků, které se

zaměřují na posílení právního rámce pro účinnou ochranu novinářů a dalších pracovníků v médiích; trvá na politice nulové tolerance, pokud jde o nátlak na novináře, jejich obtěžování a násilí proti nim, zejména ze strany veřejných činitelů; zdůrazňuje, že je nezbytné provést účinná vyšetřování, stíhání všech případů nenávistných verbálních projevů, pomlouvačných kampaní a strategických žalob proti novinářům a šetření starých případů; poukazuje na to, že je třeba zajistit práva novinářů na přístup k informacím a zachování kritického postoje; bere na vědomí významné zlepšení svobody tisku v Černé Hoře, o čemž svědčí to, že v žebříčku světového indexu svobody tisku postoupila na vyšší místo;

39. vyjadřuje své znepokojení nad případy, kdy novináři, akademičtí pracovníci a organizace občanské společnosti čelili tlaku kvůli tomu, že využili svobody projevu, mj. nad případy, kdy proti nim policie zahájila řízení o přestupku; je znepokojen stále častějším využíváním strategických žalob proti účasti veřejnosti cílených na novináře;
40. lituje převládajícího vysokého stupně polarizace mediálního prostředí a jeho ohrožení ze strany politických zájmů a zahraničních vlivů a zahraničních i domácích dezinformačních kampaní, jež šíří etnicko-nacionalistickou argumentaci, která má negativní dopad na demokratické procesy v zemi a ohrožuje její evropskou perspektivu; vyzývá Černou Horu, aby dále rozvíjela lepší programy mediální gramotnosti a začlenila je do vzdělávání jako klíčový předmět; vyzývá černoohorské orgány, aby zajistily redakční, institucionální a finanční nezávislost veřejnoprávního vysílání RTCG, jakož i zákonnost jmenování jeho vedení a dodržování veškerých soudních rozhodnutí týkajících se tohoto vysílání; připomíná, že musí dodržovat právní předpisy a nejvyšší normy týkající se odpovědnosti a bezúhonnosti; vyjadřuje politování nad tím, že nezávislost veřejných sdělovacích prostředků je oslabována a podkopávána; vyzývá všechny sdělovací prostředky, aby dodržovaly právní požadavky na transparentnost veřejného financování;
41. vítá zveřejnění výsledků sčítání obyvatelstva provedeného v roce 2023; vyzývá černoohorské úřady, aby se vyvarovaly jakékoli politizace tohoto procesu; vyzývá zúčastněné strany, aby tyto výsledky využívaly nediskriminačním způsobem;
42. vítá dynamiku a konstruktivního ducha občanské společnosti v Černé Hoře a zdůrazňuje její význam pro podporu demokracie a pluralismu a pro dobrou veřejnou správu a sociální pokrok; vyjadřuje znepokojení nad zužujícím se prostorem pro organizace občanské společnosti, které zaujímají kritický postoj, a odsuzuje všechny očerňující kampaně, zastrašování a útoky proti organizacím občanské společnosti, zejména ze strany politických představitelů v souvislosti s návrhy zákona o „zahraničních agentech“; konstatuje, že tyto právní předpisy mohou ohrozit základní svobody a fungování občanské společnosti a nejsou v souladu s hodnotami a normami EU;

vyzývá k vytvoření podpůrného právního rámce a jasných a spravedlivých výběrových kritérií v souvislosti s veřejným financováním; vyzývá Radu pro spolupráci mezi vládou a nevládními organizacemi, aby obnovila svou činnost; zdůrazňuje, že je důležité budovat vztahy založené na spolupráci a skutečně konzultovat občanskou společnost ohledně návrhů právních předpisů již od rané fáze;

Usmíření, dobré sousedské vztahy a regionální spolupráce

43. připomíná, že základními prvky procesu rozšíření jsou dobré sousedské vztahy a regionální spolupráce; oceňuje aktivní zapojení Černé Hory do iniciativ regionální spolupráce; připomíná, že dobré sousedské vztahy jsou klíčem k pokroku v procesu přistoupení;
44. lituje, že kapitola 31 nemohla být v prosinci 2024 uzavřena; vyzývá všechny zapojené strany, aby konstruktivním a sousedským způsobem našly řešení nevyřešených dvoustranných otázek a upřednostnily budoucí zájmy občanů západního Balkánu; připomíná, že je třeba se vyvarovat využívání nevyřešených dvoustranných a regionálních sporů k blokování procesu přistoupení kandidátských zemí; vítá dvoustranné konzultace mezi Chorvatskou republikou a Černou Horou o stavu nevyřešených dvoustranných otázek; vybízí orgány, aby pokračovaly v provádění opatření na budování důvěry;
45. bere na vědomí novelu trestního řádu, kterou Černá Hora přijala s cílem řešit právní a praktické překážky bránící účinnému vyšetřování, stíhání, soudnímu projednávání a trestání válečných zločinů v souladu s příslušnými doporučeními; vyzývá Černou Horu, aby uplatňovala proaktivní přístup k řešení případů válečných zločinů v souladu s mezinárodním právem a normami s cílem identifikovat, stíhat a potrestat pachatele a glorifikaci válečných zločinů a obětem zajistit přístup ke spravedlnosti, nápravě a odškodnění a vyjasnit osud pohřešovaných osob; vyzývá Černou Horu, aby vyčlenila dostatečné zdroje na specializované státní zástupce a soudy a aktivně vyšetřila všechna obvinění z válečných zločinů a vznesla otázky odpovědnosti velení a aby přezkoumala minulé případy, které nebyly stíhány v souladu s mezinárodním nebo vnitrostátním právem; vyzývá v této souvislosti k regionální spolupráci při vyšetřování a stíhání osob obviněných z válečných zločinů; uznává, že řešení těchto otázek a ochrana faktů, k nimž dospěl soud, jsou důležitým základem důvěry, demokratických hodnot, usmíření a posilování dvoustranných vztahů se sousedními zeměmi, a vybízí Černou Horu, aby toto úsilí zintenzivnila;
46. varuje před nebezpečím politického revizionismu, který zkresluje historická fakta pro politické účely, podkopává odpovědnost a prohlubuje společenské rozpory; důrazně odsuzuje oslavování válečných zločinců a rozsáhlé veřejné popírání mezinárodních

rozsudků za válečné zločiny, a to i ze strany černoohorských orgánů; domnívá se, že prohlášení prezidenta Jakova Milatoviće, v němž vyjadřuje politování nad účastí černoohorských sil na bombardování města Dubrovnik, bylo cenným příspěvkem k regionálnímu míru a usmíření;

47. znovu opakuje, že podporuje iniciativu usilující o zřízení regionální komise pro zjišťování skutečností o válečných zločinech a dalším závažném porušování lidských práv na území bývalé Jugoslávie (RECOM);
48. znovu vyzývá k otevření archivů bývalých republik Jugoslávie a ke zpřístupnění spisů bývalé jugoslávské zpravodajské služby (UDBA) a zpravodajské služby Jugoslávské lidové armády (KOS), aby bylo možné důkladně prozkoumat a řešit zločiny z doby komunismu;

Sociálně-ekonomické reformy

49. vítá zapojení Černé Hory do platebních schémat SEPA, což občanům a podnikům snižuje náklady; zdůrazňuje, že to otevírá příležitosti pro expanzi podniků, větší konkurenceschopnost, inovace a lepší přístup k přímým zahraničním investicím;
50. vítá plán růstu pro západní Balkán, jehož cílem je začlenit tento region do jednotného trhu EU, podpořit regionální hospodářskou spolupráci a prohloubit reformy související s EU a který zahrnuje Nástroj pro reformy a růst pro země západního Balkánu ve výši 6 miliard EUR; vítá, že Černá Hora přijala program reform, a vyzývá k jeho plnému provádění; konstatuje, že v případě úspěšného provádění stanovených reformních opatření v rámci reformního programu Černé Hory pro plán růstu byl zajištěn přístup k více než 380 milionům EUR ve formě grantů a zvýhodněných půjček; zdůrazňuje, že ve fázích přípravy, provádění, monitorování a hodnocení je důležité zapojit do konzultací zúčastněné strany, mj. místní a regionální orgány, sociální partnery a občanskou společnost;
51. vybízí Černou Horu, aby co nejlépe využila všech finančních prostředků EU, které jsou k dispozici v rámci předvstupního nástroje (NPP III), hospodářského a investičního plánu pro západní Balkán, programu IPARD a Nástroje pro reformy a růst pro západní Balkán, s cílem urychlit sociálně-ekonomickou konvergenci s EU a lépe sladit své právní předpisy s právními předpisy EU v oblasti předcházení podvodům; připomíná podmíněnost financování EU, které může být v případě výrazného zhoršení situace nebo přetrvávajícího nedostatečného pokroku v oblasti základních zásad upraveno nebo pozastaveno;
52. vyzývá EU a země západního Balkánu, aby vytvořily rámec pro účinnou spolupráci mezi Úřadem evropského veřejného žalobce (EPPO) a přístupujícími zeměmi s cílem usnadnit úzkou spolupráci

a stíhání zneužívání finančních prostředků EU, mimo jiné vysláním národních styčných úředníků do EPPO; vybízí Černou Horu, aby uplatňovala veškerá pracovní ujednání s Úřadem evropského veřejného žalobce; vyzývá EU, aby přijala nezbytná právní a politická opatření k rozšíření pravomoci tohoto úřadu na finanční prostředky EU určené Černé Hoře jako kandidátské zemi;

53. kladně hodnotí hospodářský růst Černé Hory; vyzývá k přijetí dalších kroků ke snížení rozpočtového schodku a veřejného dluhu a k dalšímu odstranění osvobození od nepřímých daní, které nejsou v souladu s *acquis* EU; vítá úsilí o snížení této fiskální zranitelnosti; opakuje, že v zájmu udržitelného sociálního a hospodářského rozvoje je třeba zvýšit veřejné investice do vzdělávacího systému;
54. bere na vědomí veřejný dluh Černé Hory vůči zahraničním finančním institucím a společnostem, který lze využít jako nástroj k ovlivnění jejího rozhodování v oblasti politiky, zejména rozhodnutí týkajících se Číny a Ruska; vítá úsilí o snížení těchto zranitelných míst a vyzývá orgány, aby dále snížily hospodářskou závislost na Číně a aby i nadále využívaly hospodářský a investiční plán pro západní Balkán, iniciativu EU Global Gateway a Nástroj pro reformy a růst s cílem nalézt ekologičtější a transparentnější alternativy financování projektů v oblasti infrastruktury; vyzývá Černou Horu, aby zvýšila transparentnost budoucích projektů v oblasti infrastruktury, zajistila konkurenční nabídková řízení a zabránila nadměrné dluhové závislosti na zahraničních věřitelích;
55. vyzývá černoohorské orgány, aby přijaly opatření proti vyhlazování a emigraci, zejména na základě investic do vzdělávání a zdravotní péče, především na severu země, a na základě decentralizace prostřednictvím investic do středně velkých měst;
56. vybízí černoohorské orgány, aby podpořily digitální transformaci a prováděly politiky trhu práce založené na důkazech s cílem řešit trvale vysokou míru nezaměstnanosti, zejména mezi ženami a mladými lidmi, a zároveň posílit institucionální kapacitu a základní rámec digitální politiky, a aby účinně prováděly záruky pro mladé lidi a novou strategii pro mládež; apeluje na orgány, aby se neodkládě zabývaly odlivem mozků; podporuje rozvoj cílených preventivních opatření a pobídek k legalizaci neformálních podniků a zaměstnanců, jelikož rozsáhlý neformální sektor nadále brzdí hospodářský a sociální rozvoj v Černé Hoře;
57. vítá výzvy k rychlé integraci všech zemí západního Balkánu do jednotného digitálního trhu EU před skutečným členstvím v EU, což by zásadním způsobem umožnilo vytvoření digitálně bezpečného prostředí;
58. vyzývá k větší transparentnosti při zadávání veřejných zakázek, zejména u postupů využívajících mezivládní dohody, a k plnému

dodržování pravidel a zásad EU; vyzývá Černou Horu, aby snížila počet zadávacích řízení bez oznámení; vyjadřuje znepokojení nad finanční zátěží a nedostatečnou transparentností výstavby dálnice Bar-Boljare financované pomocí čínské půjčky; zdůrazňuje, že tajnosti kolem smluv o půjčkách a stavebních smluv vzbuzují obavy týkající se odpovědnosti;

59. vyjadřuje znepokojení nad veškerými dohodami nebo projekty, které obcházejí pravidla pro zadávání veřejných zakázek, povinnosti transparentnosti a požadavky na veřejné konzultace, jak je stanoveno ve vnitrostátních právních předpisech a normách EU; vyzývá vládu Černé Hory, aby zajistila plné dodržování zásad transparentnosti, odpovědnosti, inkluzivního rozhodování a právního státu ve všech veřejných iniciativách v oblasti infrastruktury a rozvoje;

Energetika, životní prostředí, biologická rozmanitost a konektivita

60. naléhavě vyzývá Černou Horu, aby tím, že konečně přijme a provede vnitrostátní plán v oblasti energetiky a klimatu, přijme právní předpisy v oblasti energetické účinnosti a dále se začlení do trhů EU s energií, urychlila s pomocí finančních prostředků z EU ekologickou transformaci, zlepšila svůj institucionální a regulační rámec a zvýšila energetickou odolnost; vyzývá, aby všechny nové projekty v rámci ekologické transformace byly prováděny v souladu s normami EU v oblasti životního prostředí, státní podpory a koncesí;
61. s politováním konstatuje, že v rámci reformy klíčových odvětví v oblasti dopravní politiky nebylo dosaženo dostatečného pokroku; vyzývá černohorské orgány, aby sladily rozvoj dopravy v zemi se strategií pro udržitelnou a inteligentní mobilitu pro západní Balkán se zaměřením na železnice, multimodalitu a snižování emisí CO₂ a dalších dopadů na životní prostředí a aby dále prováděly strategii rozvoje dopravy a posilovaly správní kapacity pro provádění transevropských dopravních sítí;
62. vítá snížení poplatků za datový roaming mezi EU a zeměmi západního Balkánu a vyzývá orgány, soukromé subjekty a zúčastněné strany k tomu, aby podnikly veškeré nezbytné kroky k dosažení cíle, kterým je přiblížit do roku 2028 ceny datového roamingu domácím cenám; vítá skutečnost, že vstoupila v platnost první fáze provádění plánu pro roaming mezi západním Balkánem a EU;
63. vybízí k přijetí odvětvových strategií pro nakládání s odpady, kvalitu ovzduší a vody, ochranu přírody a změnu klimatu, které zajistí strategické plánování investic; upozorňuje na nedostatečný pokrok a s tím spojené rostoucí náklady na výstavbu nezbytných čistíren odpadních vod, které by zabránily znečištění řek a moře v sedmi obcích;

64. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedkyni Komise, vysoké představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, komisaře pro rozšíření, komisaře pro oblast Středomoří, vládám a parlamentům členských států a prezidentovi a vládě a parlamentu Černé Hory a aby jej nechala přeložit do černohorštiny a zveřejnit.